

REDAKTORIAUS ŽODIS / EDITORIAL

Šių dienų globalus lingvistinis žemėlapis, pasak Li Wei¹, atskleidžia iškalbingą statistiką – pasaulyje apytiksliai egzistuoja 193 šalys, bet daugiau nei 6 000 kalbų. Vadinasi, daugiakalbystė ir daugiakultūriškumas, kaip neatsiejamas daugiakalbystės palydovas, daugeliui žmonių tampa kasdienine tikrove, neginčytinu faktu, kalbų ir kultūrų sugyvenimo scenarijų įvairove. Šiais laikais tokio sugyvenimo variantų nuolat gausėja, be to, kyla vis naujų su daugiakalbyste susijusių klausimų, diskusijų bei aktualios problematikos, tampančios iššūkiu akademinėi bendruomenei.

Žiūrint iš akademinės pusės, daugiakalbystė – įvairiapusė tyrimų terpė, kaip rato stipinai, išsišakojusi į nemažą skaičių tyrimo krypčių, kad būtų galima įvertinti bei išanalizuoti visą daugiakalbystės ir daugiakultūriškumo reiškinių kompleksškumą. Atsakymų laukia daugybė klausimų: kodėl kai kurios kalbos dominuoja kitų kalbų sąskaita, kodėl kai kurių kalbų atmainų bendras prestižas auga, o kitos atmainos yra laikomos prestižinėmis tik tam tikros bendruomenės vartosenoje, kaip vaikai išmoka savo pirmosios kalbos, augdami dvikalbėje arba daugiakalbėje aplinkoje, kurių kalbų dažniausiai žmonės renkasi mokytis kaip savo antrosios, trečiosios ar paskesnės kalbos ir kokios galėtų būti pasirinkimo priežastys, koks yra politinių ir lingvistinių veiksnių santykis, formuojant daugiakalbį skirtingų pasaulio kraštų žemėlapi, kokie sudėtingi daugiakalbystės ir visuomenės ryšiai formuojasi migracijos procesų dėka, kaip ir kodėl kultūrinė bei kalbinė įvairovė, kurią dauguma žmonių suvokia kaip saugotiną ir puoselėtiną vertybę, tampa neapykantos priežastimi bei sukelia visuomenei pavojų, kaip 2011 metų žudynės Norvegijoje, kuri paprastai pasižymi aukštu tolerancijos kitoniškumui lygiu.

Visos anksčiau apibūdintos problematikos kontekste vienam klausimui turėtų būti skirtas ypatingas dėmesys – kokį vaidmenį daugiakalbystė ir daugiakultūriškumas atlieka, plečiantis aukštojo mokslo bei mokslinių tyrimų tarptautiškumui? Būtent tarptautiškumo plėtojimą akademinėje erdvėje galima įvardyti kaip terpę, apimančią kitus anksčiau išvardytus klausimus ir – reikalaujančią tarpdisciplininių tyrimų, analizuojant įvairius tarptautiškumo plėtotės scenarijus universitetuose ir mokslo tyrimų centruose. Ekonominio bendradarbiavimo ir vystymo organi-

¹ Wei, L. (2008). Research perspectives on bilingualism and multilingualism. In *Blackwell Guide to Research Methods in Bilingualism and Multilingualism* (pp. 3-17). Malden: Blackwell Publishing.

zacijos (*Organization of Economic Cooperation and Development*)² duomenimis pastaruoju metu studentų judumo skaičiai augo dramatiškai: pavyzdžiui, Jungtinėje Karalystėje per dešimtmetį nuo 2000-ųjų iki 2010-ųjų tarptautinių studentų skaičius išaugo nuo 200 000 iki 500 000. Stebint panašias tendencijas ir kitoje Europos valstybėse mokslininkai, politikai, aukštojo mokslo institucijų vadovai siekia išanalizuoti bei įvertinti tarptautiškumo plėtotės teikiamus privalumus ir keliamus iššūkius.

Geresnė mokslinių tyrimų ir studijų kokybė, platesnis pasirinkimas studijų programų, kurių studentas nerastų savo kilmės šalyje arba kurių kokybė toje šalyje būtų nepakankama, visapusiškas absolventų kultūrinis išprusimas, jų aukšta kompetencija, užtikrinanti sėkmingą veiklą tarptautinėje verslo, mokslo, politikos terpėje – dažniausiai įvardijami teigiami tarptautiškumo plėtros rezultatai. Ypač pabrėžiamas pagerėjęs akademinio personalo judumas, leidžiantis išvengti *academic inbreeding* reiškinių, kai dauguma aukštosios mokyklos profesūros sudaro jos pačios išugdyti mokslininkai. Be to, tyrimais³ įrodyta, kad akademinio personalo judumas taip pat skatina universiteto mokslinį produktyvumą. Kita vertus, rūpestį kelia kai kurie kultūriniai ir lingvistiniai akademinio tarptautiškumo plėtros aspektai, pavyzdžiui, lingvistinės įvairovės nykimas, nulemtas anglų kalbos kaip akademinės *lingua franca* įsiviešpatavimo, kartu niveliuojantis ir kultūrinę įvairovę. Tad kyla pagrindinis klausimas, aktualus ir daugiakalbystės tyrėjams – kaip efektyviai panaudoti aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtrą siekiant teigiamų rezultatų.

Aukštojo mokslo tarptautiškumo plėtra universitetų auditorijas pavertė unikalėmis daugiakalbėmis ir daugiakultūremis bendruomenėmis, kurių veikloje gausu galimybių pabrėžti kultūrinę ir kalbinę įvairovę bei kurti savo unikalų identitetą tam tikrai kalbiniai pasirinkimai. Daugiakalbės auditorijos tampa vis didesniu iššūkiu dėstytojui, siekiančiam užtikrinti sklandų mokymosi procesą, taip pat išsaugoti ir akcentuoti lingvistinį bei kultūrinį įvairiapusįumą, toleranciją ir atsižvelgti į kalbos kodų kaitos poreikį. Taip kristalizuojasi sociolingvistinių, taikomųjų lingvistikos, integruoto kalbos ir dalyko mokymo tyrimų objektai ir perspektyvos.

Antrajame *Darniosios daugiakalbystės* žurnalo numeryje tęsiami skyriai *Visuomenė. Identitetas. Kalbos ir Kalbos didaktikos problemos*. Taip pat pristatomi tyrimai dviejuose naujuose skyriuose: *Kalbotyra kalbos mokymui* ir *Kalbų politika*.

Vilma Bijeikienė
Vykdomoji redaktorė

² <http://stats.oecd.org/>

³ Horta, H., Veloso, F.M., Grediaga, R. (2010). Navel gazing: Academic inbreeding and scientific productivity. *Management Science*, Vol. 56, No. 3, pp. 414-429.

Dwelling upon research perspectives in bilingualism and multilingualism, Li Wei⁴ draws the readers' attention to a much revealing statistics in regard to the current global linguistic landscape: with no absolute precision ever possible, there are around 193 countries in the world and over 6000 languages spoken therein (2008, p. 3). Bearing such numbers in mind, multilingualism and multiculturalism, being inseparable twin phenomena, can be seen as an everyday reality for many people or an indisputable fact with a variety of possibilities how different languages and cultures coexist in different societies. Nowadays the alternatives of this coexistence multiply at high speed as globalization is accelerating and uncovering new multilingualism-related questions, disputes and problems open for academic scrutiny.

In academia, multilingualism forms a versatile focal area like a hub and spokes system reaching out into a number of research areas to satisfy the analysis of its complexity. Numerous questions are posed in need of answers and explanations: why do some languages prevail over other, how do some language varieties come to gain or lose their overt or covert prestige among the communities of their users, how do children acquire their first language(s) in bilingual or multilingual environments, which second, third or subsequent language(s) do people prefer to learn and for what reasons, what is the proportion between the political and the linguistic in shaping out the multilingual map of the different parts of the world, what intricate ties can be created between multilingualism and immigration processes, why and how can the cultural and linguistic diversity which is perceived by many people as an achievement to cherish and nurture become an object of hatred and societal danger repeatedly bursting out in different parts of the world including such otherwise tolerance-driven countries like Norway in 2011.

Among the numerous acute issues some of which I mentioned above, one issue must be necessarily singled out as a pending research question in today's academic world, namely, the role of multilingualism and multiculturalism in the context of growing internationalisation of research and higher education. It is this process of internationalisation that could be seen as encompassing most of the issues mentioned above and thus requiring an interdisciplinary approach to scrutinize its various scenarios at international universities and research centres. According to the statistics provided by Organization of Economic Cooperation and Development (OECD)⁵, the recent increase in numbers of students' mobility is dramatic, for instance, in the UK the number of international students rose from

⁴ Wei, L. (2008). Research perspectives on bilingualism and multilingualism. In Blackwell Guide to Research Methods in Bilingualism and Multilingualism (pp. 3-17). Malden: Blackwell Publishing.

⁵ <http://stats.oecd.org/>

over 200,000 in the year 2000 to over 500,000 in 2010; similar tendencies are observed in other European countries. Under these circumstances, scholars, policy makers and university administrations are occupied with evaluating the ensuing pros and cons of internationalisation processes.

On the one hand, the improved quality of research and studies, a wider range of study programmes that might be inadequate or unavailable in one's home country as well as graduates with broad cultural awareness and competences to perform successfully on international arena are generally named as positive achievements. Moreover, special emphasis is placed on the increased mobility of academic staff which allows to avoid academic inbreeding and thereby, as indicated by Horta, Veloso and Grediaga (2010)⁶, to improve universities' scientific productivity. On the other hand, the most hazardous aspects of academic internationalisation are linked to cultural and linguistic matters, namely to the suppression of linguistic diversity through the hegemony of English as an academic *lingua franca* and through the consequent embodiment of cultural homogeneity. Consequently, these are the apprehensions which have to be granted thorough scrutiny by scholars of multilingualism in order that academic internationalisation becomes more and more beneficial.

Along the same lines, the current tendencies of the internationalisation of higher education have turned university classrooms into unique multicultural and multilingual communities of practice ample for the possibilities to underscore cultural and linguistic diversity and to construct and negotiate distinctive identities of students and teachers via the choice and use of language varieties. As such, multilingual classrooms pose a challenge to the teacher to preserve a smooth study process while making the best use of cultural and linguistic diversity, fostering tolerance and other relevant values as well as managing the demand for code-switching. As a result, multilingual classrooms are rapidly becoming a multifaceted research objects for the scholars within numerous multilingualism-related disciplines such as sociolinguistics, language acquisition, foreign language teaching, teaching non-linguistic subjects via the medium of a foreign language and others.

The second issue of *Sustainable Multilingualism* continues with the sections of *Society. Identity. Languages* and *Issues in Language Didactics* introduced in the first issue of the journal with two new sections added: *Language Policy* and *Linguistics in Language Teaching*.

Vilma Bijeikienė
Executive editor

⁶ Horta, H., Veloso, F.M., Grediaga, R. (2010). Navel gazing: Academic inbreeding and scientific productivity. *Management Science*, Vol. 56, No. 3, pp. 414-429.